

1990

XXIX. ŠP (1.–3. 6.)

V dramatickém roce 1989 se ŠP nekonal, a v pořadí dvacátý devátý ročník proto nemohl bezprostředně navázat na jeho bouřlivou atmosféru. Navíc se první Písek po listopadovém převratu ocitl v mimořádné atmosféře – divadlo „vstoupilo do ulic“ a na jistou dobu bohužel ztrácelo diváka. Od roku 1990 se opět koná každoročně, úroveň je ale velmi proměnlivá, zásadně klesá divácká návštěvnost – diváky jsou nezřídka jen sami účinkující...

Radovan Lipus pro recenzi tohoto ročníku v AS (mylně ho uvádí jako 20. ŠP) zvolil příhodný titul „Mezi výročím a zánikem“. Byl to samozřejmě ročník přelomový, ale chyběly na něm výrazné inscenační počiny: kde je v té době najít, když sama doba byla dramatická a „život silnější než divadlo“... Lenka Lázňovská si v přehlídkovém zpravodaji klade otázku, „zda mladé amatérské divadlo takovou přehlídku vůbec potřebuje, co když se přežila, co když je součástí nějakého oficiálního, a tudíž vnucovaného systému. Domnívám se, že veřejným plebiscitem zájmu byl letošní ročník.“

Zahájil brněnský soubor Kostka velmi problematickou inscenací Aristofanových *Ptáku* v režii Miroslavy Samotné a v úpravě Igora Samotného – „staré záměry poměřeny novou skutečností traskotají, schází pointa hry, pointa našich mýtizovaných představ. Skutečná pointa byla mnohem silnější, *Ptáci* se prostě nepovedli,“ píše Jan Vedral ve zpravodaji s odkazem na listopad 1989. Také královéhradecká Příležitostná sešlost – Severovýchodní uskupení divadla Jesličky ZUŠ Na Stězině se pokusila inscenovat Bednářovy *Klauny* s uplatněním soudobých žhavých politických témat, do inscenace přidali „paraloutkový“ úryvek z pamětí neblahého politika Vasilu Bíl'aka – už jsme se mu mohli smát –, podle Radovana Lipuse však zůstalo jen u sympatických jednotlivostí, na něž se rychle zapomíná...

Pražský „experimentální“ soubor To snad ne vedený Miroslavem Bartákem uvedl stylizovanou slovní kreaci *No, asi nějak takhle*, na níž však mnoho experimentálního shledáno nebylo; naopak zaujal Soubor Baret S Petra Mohra z Vitiněvsi se zdařilou adaptací Bulgakovovy povídky *Diaboliáda*, byť se i tady nabízela otázka ve zpravodaji vyslovovaná Lud'kem Richtrem, totiž „nakolik je smysluplný pouhý popis stavu, byť v parodující nadsázce“.

Soubor Minidiv z Ostrova nad Ohří přivezl vlastní úpravu textu filmového režiséra Jiřího Weisse, modelovou alegorii „o nesvobodě a režimu, který zacpává ústa“, s názvem *Ústa za mřížemi* inspirující diskusi na téma „jak bohužel doba předběhla divadlo“. Ani Studio P z Jindřichova Hradce s pokusem o divadelní převedení nesnadné prózy Alexandry Berkové *Knižka s červeným obalem* nebylo příliš úspěšné. Text se vzpíral jevištní realizaci, a jak poznamenal Radovan Lipus, „může se přitom chodit, lézt po štaflích i tančit, ale divadlo z toho asi nebude“. Ani libereckému souboru Prostě divadlo se nepodařilo „oživit po svém“ legendární Horníčkův a Kopeckého *Tvrďák* (r. Vít Prýmek), bez vlastní invence inscenace ztratila smysl.

Za špičkovou produkci ročníku lze považovat inscenaci Holanova textu *Dům mé matky* Bílého divadla z Bohumína vedeného Janem Číhalem, inscenaci mimořádnou a svébytnou, byť „ne všem konvenující divadelní poetikou“, podle Jana Vedrala byla „asociativním divadlem, které může komunikovat pouze s člověkem naladěným a jítřitelným.“ A opět svitavské Céčko: nabídlo svého mimořádného *Hamleta* (vznikl těsně před listopadem 1989) podle Shakespeara a tradičního loutkářského autora Bedřicha Beneše Buchlovana, kultovní inscenaci svého principála a režiséra Céčka Karla Šefrny. Podle Jana Vedrala to byl „zážitek, který nás očišťuje a projasňuje, a také výsledek znamenité

dramaturgické úvahy, invenčního inscenování, bravurního herectví a životního postoje“. Představení, která tento ročník také „prosvětli“, přivezl těšínský Teatr im. majora Szmauza: **Marx International** a **Rochalik**, **Babička a rozvodové řízení**, triptych v režii Januzse Klimszy vzniklý ze společných improvizací na texty básnířky Urszuly Kurkové – divadlo neklidu, skepse, ironie a obav...

V neděli večer se konala závěrečná diskuse s porotou, inscenace reflektovali lektori Jan Vedral, Luděk Richter, Jan Borna, Radovan Lipus a Vítězslava Šrámková. A do festivalového zpravodaje psaly především redaktorky Eva Rolečková a Lenka Lázňovská, oproti předchozím létům byl graficky i jinak „zchudlý“, peněz se zřejmě nedostávalo...

V jednom z článků s názvem *Krise Šrámkova Písku* Lenka Lázňovská doporučuje hledat v kontextu celého českého a slovenského amatérského divadla jiné formy setkávání, např. divadelní žatvy...

Na sobotním divadelním jarmarku vystoupilo v Palackého sadech Severovýchodní uskupení z Hradce Králové, Fechtýřská teatrální skupina historického šermu Rival z LŠU Písek a s pohádkou studentský soubor Sumýš Rumburk. Jako předvolební mítink uvedl slovenský soubor Pelendrek ze Zvolena kabaret *Zymoterapia*, tj. *léčení podle kvasinek*, dříve hektická složka přehlídky byla však poněkud chudá, včetně pramalého zájmu místních obyvatel, kteří ostatně po léta neberou festival příliš na vědomí. A nescházela výstava 16. ročníku soutěže *Poezie ve fotografii* ve výstavní síni Městského divadla.

Druhdy se říkávalo, že divadlo je odrazem, klinickou diagnózou či dokonce zrcadlem společnosti. [...] Dokázat fakt, že divadlo to „cosi“ ve společnosti obvykle ucítí daleko dřív než vědci či politici, by nám asi nedalo příliš velkou práci. Stačí nakouknout za nejbližší roh minulosti, který jsme právě minuli. [...] K minulé zemi, v níž jsme žili, k předlistopadovému Půlnočnímu království absurdity a zvůle, kdy se patnáctimilionový střeoevropský národ potácel téměř půlstoletí víc než patologicky od výročí, jehož smysl už dávno zapomněl, k jiným výročím, která nikdy valný smysl neměla. Cíl rysující se na obzoru: zánik. (Lipus, Radovan. Mezi výročím a zánikem. AS 1990, roč. 27, č. 9, s. 2–3)

Někdo hovoří o krizi, jiný o pauze, další o smrti. Zůstávám přese všechno naivním vizionářským optimistou, který se domnívá, že jeden strojek vlastní setrvačností dojel, a druhý ještě nenaskočil. Věřím, že se nenaplní druhá část titulku, že se v roce 1992 dočkáme v Písku jubilea a ne zániku. Věřím, že se Písek jako dosud úspěšně vyhne všem nebezpečím stát se pouhým „písečkem“. Věřím, že do dvou let nejakutnější ekonomické hrozby v kultuře pominou a situace se vyladí alespoň na základní hladinu. Věřím, že některé (výše zmíněné) soubory mi dávají za sebe i za amatérské divadlo jisté záruky. Věřím. Nic jiného mi nezbývá. (Ibid.)

Troufám si prohlásit, že si Šrámkův Písek vydobyl určité renomé. Stal se v krušných dobách necenzurovanou přehlídkou mladého amatérského divadla. Byl to výsledek odvahy, osobního nasazení všech, kteří festival připravovali, [...] co „prošlo na Písku“, neprošlo na jiné oficiální akci amatérského divadla. Přehlídka však byla nejen bienále odvahy, jednotlivá představení vypovídala bez příkras o světě kolem nás. Přinášela všem účastníkům potřebnou a vítanou konfrontaci, která je pro každého tvůrce nezbytná. [...] Přesto právě zde byly vynášeny nejtvrďší soudy, soudy divadelníků nad divadelníky. Byly nelítostné a často

nemilosrdné, neboť hodnotily téma a jeho zpracování metrem originality, pravdy divadelní i životní. (Lázňovská, Lenka. Krize Šrámkova Písku. Zpravodaj ŠP 1990, č. 2)